

Pestprotocol

IKC Prins Claus

Inhoud

Inhoud	2
1 Doelstelling van het protocol	1
2 Voorwaarden voor beleid	1
3 Wat wordt er onder pesten verstaan?	1
3.1 Kenmerken van pestgedrag	2
3.2 Mogelijke gevolgen van pesten	2
4 Signalen die erop wijzen dat een kind gepest wordt	2
5 Activiteiten in het kader van preventie	3
5.1 Aanbod in lessen	3
5.2 Signalering van (on)gewenst gedrag	3
6 Als er dan toch gepest wordt (curatieve aanpak)	4
7 Als het pesten door blijft gaan	5
7.1 Hulp aan het gepeste kind	5
7.2 Correctie en hulp voor de pester en de meelopers	5
7.2.1 Aanpak van het gedrag van de pester	5
7.2.2 Aanpak van de meelopers	5
7.3 Aandacht voor de sfeer in de groep	6
7.4 Ondersteuning leerkrachten (team)	6
8 Schorsing en verwijdering	6
9 Adviezen aan de ouders	6
9.1 Ouders van gepeste kinderen	6
9.2 Ouders van pesters	7
9.3 Alle andere ouders	7

1 Doelstelling van het protocol

IKC Prins Claus streeft naar een pestvrije school. We vinden dat we er alles aan moeten doen om de, aan onze zorg toevertrouwde kinderen, een zo veilig mogelijke omgeving te garanderen, zodat ze zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

2 Voorwaarden voor beleid

Om pestgedrag te kunnen voorkomen en/of aanpakken voldoen we aan de volgende voorwaarden:

- Leerlingen, onderwijzend en niet onderwijzend (ondersteunend) personeel en ouders zien pesten als een probleem. Het pesten gebeurt meestal stiekem en buiten het gezichtsveld van leerkrachten. Het is belangrijk dat pesten door ouders, leerlingen en anders betrokkenen gemeld wordt bij de leerkracht, zodat we er samen verantwoordelijk voor zijn.
- IKC Prins Claus wil pesten voorkomen. We zijn preventief bezig en wachten niet op pestproblemen.
- De leerkrachten op IKC Prins Claus zijn in staat om pesten te signaleren. De leerkrachten nemen naar aanleiding daarvan ook duidelijk stelling.
- Op IKC Prins Claus praten we niet alleen over pesten, maar passen we afspraken en omgangsregels toe in concreet gedrag en in concrete situaties. Op deze wijze wordt kennis omgezet in een vaardigheid om positief met elkaar om te kunnen gaan.
- In de houding van alle medewerkers lezen kinderen af, dat er respect is voor elkaar en voor alle kinderen op IKC Prins Claus. Wij laten in ons gedrag duidelijk zien wat IKC Prins Claus verstaat onder een veilige school.
- IKC Prins Claus beschikt over een herkenbare aanpak.
- IKC Prins Claus beschikt over meerdere Antipestcoördinatoren die de leerkrachten ondersteunen wanneer er sprake is van pestgedrag.
- Als ouders/verzorgers menen dat de school in gebreke is gebleven bij het oplossen van een pestprobleem volgens de stappen in dit protocol, dan kunnen zij onze vertrouwenspersoon inschakelen. Deze maakt melding bij de klachtencommissie die het probleem onderzoekt, deskundigen raadpleegt en het bevoegd gezag adviseert.

3 Wat wordt er onder pesten verstaan?

Als we het over pesten hebben, denken we aan zaken als:

- Buitengesloten of genegeerd worden.
- Uitgescholden worden vanwege anders zijn, bijvoorbeeld: kleding, uiterlijk, gedrag.
- Door een groepje kinderen (in elkaar) geslagen worden.
- Bedreigd worden.

3.1 Kenmerken van pestgedrag

- Pesten gebeurt meestal berekenend, men wil bewust iemand kwetsen of kleineren.
- Pesten is duurzaam; het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig. (stopt niet vanzelf)
- Pesten is een ongelijke strijd: de pester heeft de macht.
- De pester heeft geen positieve bedoelingen; hij/zij wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
- Het pesten gebeurt meestal door een groep (pester, meelopers en omstanders) tegenover een geïsoleerd slachtoffer.
- Pesten heeft meestal een vaste structuur; pesters zijn meestal dezelfde, evenals de slachtoffers.

3.2 Mogelijke gevolgen van pesten

- Indien niet tijdig wordt ingegrepen, kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk als geestelijk) groot zijn en van langdurige aard.
- Het aangaan van relaties kan moeizaam gaan.
- Gebrek aan zelfvertrouwen.
- Isolement en grote eenzaamheid bij het gekwetste kind, ook op latere leeftijd.
- Pesten kan lijden tot depressies bij de gepeste.
- De groep lijdt onder een dreigend en onveilig klimaat; iedereen is angstig en men wantrouwt elkaar; men is weinig open of spontaan; men telt weinig of geen echte vrienden binnen de groep.
- De pester leert alleen op een negatieve manier vrienden te krijgen en heeft moeite dit om te buigen.

4 Signalen die erop wijzen dat een kind gepest wordt

Hierbij valt onder andere te denken aan:

- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen.
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot.
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
- Briefjes doorgeven.
- Beledigen.
- Opmerkingen maken over huidskleur, haardracht of kleding.
- Isoleren.
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen.
- Op weg naar huis achterna rijden.
- Naar het huis van het slachtoffer gaan.
- Bezittingen afpakken.
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer.

Deze lijst kan nog vele malen langer worden. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en hier duidelijk stelling in nemen.

5 Activiteiten in het kader van preventie

Met interactie, instructie en oplossingsstrategieën scheppen we de voorwaarden voor een pedagogisch klimaat waarin elk kind tot zijn recht komt. Als we daar stap voor stap verbeteringen in aanbrengen, werken we ook aan veiligheid.

Hoe werken we daar in de klas aan?

- De manier waarop we met kinderen omgaan.
- De manier waarop we de kinderen bij de les betrekken, hen aanmoedigen, helpen, corrigeren en het gevoel geven dat ze ook fouten mogen maken.
- De manier waarop we rekening houden met verschillen tussen kinderen.
- De manier waarop we het werken in de groep organiseren.

In elke groep worden de afspraken en regels aan het begin van het schooljaar, tijdens de Gouden Weken, besproken en op papier gezet. De afspraken hangen duidelijk zichtbaar op in het lokaal. Waar mogelijk worden afspraken positief en naar gewenst/verwacht gedrag geformuleerd.

Deze afspraken en regels komen neer op het volgende:

In onze groep respecteren wij elkaar. Wij doen dit door....

- Fatsoenlijk en verzorgd taalgebruik
- Elkaar niet te kwetsen, te kleineren of pijn te doen
- Elkaars bezittingen niet te stelen of stuk te maken
- Zorg te dragen voor elkaar
- Op te komen voor wie gepest wordt
- Op te komen voor wie niet goed mee kan komen
- Op te komen voor wie ziek is
- Niemand buiten te sluiten
- Goed te luisteren naar de mening van anderen
- Ervoor te zorgen, dat iedereen het naar zijn/haar zin heeft op school

5.1 Aanbod in lessen

- IKC Prins Claus werkt in alle groepen met het lesmateriaal van “Kwink”, onze methode voor Sociaal Emotioneel Leren.

5.2 Signalering van (on)gewenst gedrag

- De sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen wordt bijgehouden met behulp van het observatieprogramma Zien!. De klassenoverzichten worden met intern begeleider besproken tijdens de groepsbesprekingen.
- Voor het maken van een sociogram wordt gebruik gemaakt van het online programma Sometics.
Dit is een handig middel om sociale verbindingen en relaties die in een groep, klas of team spelen, zichtbaar te maken. De heldere rapportages geven de totale groepscohesie en onderlinge aantrekking en afstoting tussen groepsleden weer.
Dit sociogram wordt ieder schooljaar opgesteld.
- Er wordt een vragenlijst van Vensters PO afgenomen met betrekking tot de tevredenheid van kinderen op school.
- De afspraken, omgangsregels en het pestprotocol zijn opgenomen in de klassenmap die in elke groep aanwezig is.

- Leerkrachten kunnen, indien gewenst, een beroep doen op de expertise van de Antipestcoördinatoren.
- Ouders kunnen de regels/afspraken terug vinden in de schoolgids. Het pestprotocol staat op de website en kan op verzoek worden gemaïld naar belangstellende ouders.

6 Als er dan toch gepest wordt (curatieve aanpak)

Het kan natuurlijk voorkomen dat er, ondanks alle maatregelen in de preventieve sfeer, nog gepest wordt. Pesten gebeurt meestal stiekem en buiten het gezichtsveld van leerkrachten. Het is belangrijk dat het gemeld wordt door ouders, leerlingen of anders betrokkenen bij de leerkracht. Als gezien wordt, of door onderzoek bij vermoeden of horen bevestigd wordt dat er gepest wordt, dan nemen we de volgende stappen:

1. De gepeste ondersteuning geven.
  - De gepeste serieus nemen.
  - Aangeven dat je actie gaat ondernemen.
  - Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt gepest.
  - Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
  - Het kind laten inzien waarom een kind pest.
  - Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
2. De pester begrenzen.
  - In een gesprek aangeven dat je het gedrag afkeurt.
  - Zoeken naar de reden van het pesten.
  - Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
  - Excuses laten aanbieden.
  - Aangeven dat je verwacht dat de pester zich houdt aan de afspraken en omgangsregels zoals die bekend zijn.
  - Tenslotte afspraken maken over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het eind van iedere week in een kort gesprek aan de orde. Waardeer nadrukkelijk positief gedrag.
3. Meelopers aanspreken.

De meelopers zien wij als een passieve pester. Hij is medeplichtig. Blijft op afstand, doet niets om het pesten te stoppen. Hij neemt het niet op voor het slachtoffer. Hij lacht mee met de pester omdat hij bang is om zelf gepest te worden. Deze zaken worden bespreekbaar gemaakt in de groep. Informatie over pestgedrag valt niet onder “klikken”. De groep moet dit duidelijk ervaren. Wijs de groep nog eens op de omgangs- en gedragsregels.
4. Dossier aanleggen.

De leerkracht maakt een verslag in het leerlingdossier (incidentenregistratie) over de betreffende situatie en de gevolgde aanpak. Ouders/verzorgers van de pester en de gepeste worden op de hoogte gesteld van de feiten.

7 Als het pesten door blijft gaan

Als het pesten doorgaat, gaan we activiteiten ondernemen waarbij alle vijf betrokken partijen (de gepeste, de pester, de meelopers, de leerkrachten en de ouders) aandacht krijgen. Hierbij maken we gebruik van het Vijfsporenbeleid:

1. Hulp voor de gepeste,
2. Correctie en hulp voor de pester en de meelopers,
3. Aandacht voor de sfeer in de groep,
4. Ouders (gepeste, pester(s) en meelopers) betrekken bij de aanpak
5. Ondersteuning voor personeel.

7.1 Hulp aan het gepeste kind

- Adviezen; probeer bespreekbaar te maken waarom het kind gepest wordt.
- Sociale vaardigheidstraining aanvragen bij GGZ of schoolmaatschappelijk werk door leerkracht in overleg met ouders.
- Gesprekken met ouders, eventueel samen met het schoolmaatschappelijk werk of directie.
- “Hoe verder” afspraak
- Mogelijkheid tot het oprichten van een steungroep bespreken en eventueel afspreken welke kinderen hiervoor worden uitgenodigd.

7.2 Correctie en hulp voor de pester en de meelopers

7.2.1 Aanpak van het gedrag van de pester

- Onderzoeken wat de reden voor het pestgedrag kan zijn. Te denken valt aan:
  - Weinig aandacht van de ouders.
  - Lichamelijke bestraffing door ouders.
  - Ouders corrigeren agressief gedrag niet.
  - Zelf gepest zijn.
  - Reactie op bepaalde smaak-, geur- of kleurstoffen.
  - Slecht voorbeeld van ouders of andere volwassenen.
  - Blootstelling aan geweld via TV of computerspelletjes.
 Als de oorzaak enigszins duidelijk is, probeert de leerkracht vervolgens de gevoeligheid van de pester voor wat hij met het gepeste kind uithaalt te vergroten.
- Mogelijk een Sociale vaardigheidstraining aanvragen door de leerkracht in overleg met de ouders, intern begeleider en schoolmaatschappelijk werk.
- Indien het pestgedrag niet stopt, volgt een tweede gesprek met pesters, meelopers en hun ouders onder leiding van directie. De kinderen krijgen daarna 4 weken de tijd om hun gedrag aan te passen.
- Maken van een “hoe-verder” afspraak. Aangeven wat er van de pester wordt verwacht en wat er zal gebeuren als hij/zij doorgaat met pesten. Indien nodig worden deze afspraken schriftelijk vastgelegd (contract) en ondertekend door de leerling, zijn/haar ouders, de leerkracht en directie.

7.2.2 Aanpak van de meelopers

- Maken van duidelijke afspraken middels gesprekken.

- Indien het pestgedrag niet stopt, volgt een tweede gesprek met pesters, meelopers en hun ouders onder leiding van directie. De kinderen krijgen daarna 6 weken de tijd om hun gedrag aan te passen.
- Gemaakte afspraken worden na bepaalde tijd gecontroleerd.
- Contact met ouders/verzorgers opnemen.

7.3 Aandacht voor de sfeer in de groep

- Mobiliseren van de middengroep tussen de pester en de gepeste. Voor het mobiliseren van deze groep zijn werkvormen als No Blame/Steungroep/Oplossingsgericht werken geschikt.
- Ouders worden geïnformeerd door de groepsleerkracht.
- Ouders van de gepeste, pesters en meelopers betrekken bij de aanpak.
- Ouders wordt gevraagd verantwoordelijkheid te nemen voor het gedrag van hun kind.

7.4 Ondersteuning leerkrachten (team)

- Gemaakte afspraken doorgeven aan team, zorgteam, directie, pleinwacht en vso, tso en bso.
- Aantekening(en) maken in de incidentenregistratiemap (Antipestmap).
- Collectieve controle op afspraken. Bespreken in bouwvergaderingen (intervisie).
- Leerkracht moet informatie hebben over achtergrond, signalen, gevolgen, oorzaken en aanpak (IB/Orthotheek).
- Als leerkrachten het (pest)gedrag niet als problematisch ervaren, is het mogelijk om een vertrouwenspersoon in te schakelen. Deze kan een klacht indienen bij de landelijke klachtencommissie.

8 Schorsing en verwijdering

Als het pestgedrag na bovenstaande maatregelen niet stopt, wordt er een interne schorsing aan pester(s) en eventuele meelopers opgelegd door de schoolleiding. Tevens wordt verplichte begeleiding en hulpverlening ingezet om wel tot gedragsverandering te komen. De afspraken worden vastgelegd in de Incidentenregistratiemap (Antipestmap) en in Parnassys (het leerlingvolgsysteem). Daarnaast wordt de Antipestcoördinator geïnformeerd door directie waarna deze een samenhangende aanpak coördineert.

Indien het pestgedrag aanhoudt na bovenstaande maatregelen, kan de school, op basis van het dossier, overgaan tot een definitieve verwijdering van de pester(s)/meelopers. Hierbij volgt directie het "Protocol Schorsing en Verwijdering". De Antipestcoördinator wordt hiervan op de hoogte gesteld door directie.

9 Adviezen aan de ouders

9.1 Ouders van gepeste kinderen

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zogenaamde schouderklopjes, kan het zelfrespect en zelfvertrouwen vergroot worden of weer terug komen.

- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt
- Oefen met uw kind om rechtop te staan, oogcontact te maken en duidelijk “nee” te zeggen.

9.2 Ouders van pesters

- Neem het probleem van uw kind serieus
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.

9.3 Alle andere ouders

- Neem ouders van het gepeste kind serieus
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.